

Jutlus Nõos P, 04.03.18 kell 11.00, *Oculi*

Lektsioonid: Jr 7:23–26; Jh 8:46–59

Pihikõne: Jh 19:30

Jutlus: 1Jh 5:18–20

Laulud: 68 (1–3); 162 (1–4, 5); 69 (1–3); 262 (1–5)

Me teame, et ükski, kes on sündinud Jumalast, ei tee pattu, sest Jumalast sünnitatu hoiab ennast ja kuri ei puuduta teda. Me teame, et meie oleme Jumalast ja et terve maailm on kurja käes. Aga me teame, et Jumala Poeg on tulnud ja andnud meile mõistmise, et me tunneksime ära Tõelise. Ja meie oleme Tõelises, tema Pojas Jeesuses Kristuses. Seesama on tõeline Jumal ja igavene elu.

Meie tänane kirjakoht on 1 Jh pidulik lõpuosa ja kokkuvõtte kogu kirjale. Apostel rõhutab kolmes lauses teadmist, millegi kohta. Vaatame neid lauseid lähemalt.

S 18 ütleb apostel Johannes, et me teame, et need, kes on sündinud Jumalast ei tee pattu. Kes on sündinud Jumalast? Need, kes on sündinud veest ja Vaimust, nagu Jeesus ütleb Jh 3:5 Nikodeemosele. Teisisõnu, need, kes on ristitud Isa, Poja ja Püha Vaimu nimesse.

Me kõik oleme ristitud. Ja apostel väidab, et kuna me oleme ristitud, siis ei tee me pattu. Ning me ei tee seda seetõttu, et me oskame ennast kurja eest hoida, nii et ta meid ei puuduta.

Sõbrad, aga kas teil pole siis kunagi tunnet, et te teete pattu? Minul küll on. Ja ometi olen ka mina ristitud ehk Jumalast sündinud. Siin on justkui kaks võimalust: kas apostel ei tea, mida ta räägib, või siis pole mina ikkagi Jumalast sünnitatu.

Selle dilemma puhul aitab edasi Lutheri õpetus olekust patune ja õige üheaegselt: *simul iustus et peccator*. Jumal ega apostel ei valeta: kõik, kes on ristitud, on Jumalast sündinud ja siin pole tarvis kahelda. Muidu me kahtleksime Jumalas ja tema loomingu.

Siiski on meie loomuses palju sellist, millega me rahul pole ja millega ka Jumal rahul pole. Ja selle loomusele omase patu puhul pole mitte keegi meist teisest parem – et ühel on rohkem pattu ja teisel on vähem. Ei, me oleme patu poolest kõik Jumala ees võrdsed. Ehkki me oleme Jumalast sündinud. Seda kinnitab ka apostel Johannes oma kirjas 1:8j: „Kui me ütleme: „Meil ei ole pattu”, siis me petame iseendid ja tõde ei ole meis. Kui me oma patud tunnistame, on tema ustav ja õige, nõnda et ta annab andeks meie patud ja puhastab meid kogu ülekohtust.“

Nõnda võib siis kokkuvõttes meie kirjakohta esimese lause kohta öelda nii: Jumalast sündinud inimene on patune, kuid ta ei tee enam pattu juurde. Sest mis on patt? Patt on Jumalast eemalolek, lahutus Jumalast. Kuid Jumalast sündinud patune on Jumalalt armu saanud ja Jumal on võtnud ta oma kaitse alla. Ning seda kaitset me tunneme sellest, et me ei taha Jumala armu kaotada. Me palume Jumalalt oma patud andeks ja Jumal ka annab need andeks.

Teiseks, ütleb apostel, teame me seda, et meie oleme Jumalast ja et terve maailm on kurja käes. Karm tõde! Teisisõnu on kõik need, kes pole Jumalast sündinud, patused selles tõsisemas mõttes – nimelt, et nad ei hooli Jumalast lahusolekust. Nad ei taha Jumalaga koos olla.

Ja selline olukord ei muutu kunagi lõplikult. Luther ütleb oma traktaadis „Ilmalikust valitsusest“, et kristlased jäävad alati vähemusse: ei tule maa peal sellist aega, mil kõik inimesed on Kristuse jüngrid.

Mida see tähendab, et terve maailm on kurja käes? Meenutagem siinjuures tuntud kirjakohta Jeesuse kõrbekiusatustest Mt 4 ja paralleelkirjakohtades. Matteus kõneleb seal küll sellest, kuidas Jeesust kiusab kurat, kuid kurat on ju maailma valitseja. Ja nõnda võime ka kujutleda, et see, kes Jeesust kiusab, on maailm oma himudega.

Maailm kiusab Jeesust toidu, tervise ja võimuga. Justkui asjadega, mis võtavad kokku kõik inimese vajadused siin elus. Inimesel on tarvis toitu ja talle tundub, et ta ise saab selle toidu varumisega hakkama. Ta ei mõtle sellele, et toit on Jumala and.

Täpselt samamoodi on inimesel tarvis tervist, et ta elu oleks elamisväärne. Paneme tähele, et kui esimese, toidukiusatuse puhul kurat ahvatles Jeesust lootma omaenda jõule, siis templikatuselt allahüppamise kiusatuse puhul ahvatleb kurat Jeesust lootma Jumalale. Umbes nii, et sa võid oma

tervisega teha, mida tahad, küll Jumal sind terveks ravib.

Tegelikult see muidugi nii pole, sest sellise eelduse kohaselt teeb inimene Jumala enda sulaseks. Jumal annab inimesele elu ja ravib ta terveks siis, kui ta seda tahab. Ja mitte siis, kui inimene seda eeldab.

Maailm kiusab Jeesust ka võimuga, mida taotleb ju iga inimese süda – kerjusest kuni kuningani. Kerjus ihkab võimu kuninga üle, kuningas aga keisri üle. Ja keiser kogu maailma üle.

Selle Jeesuse kiusamise loo meenutamisega tahtsin niisiis näitlikustada apostel Johannese väidet meie kirjakohas, et terve maailm on kurja käes. Ja et me peame käituma nagu Jeesus: ta teadis, et ta on Jumalast ja kasutas Jumala sõna maailma himude võitmiseks. Ka meile on antud Jumala sõna, Pühakiri ja see peab meid hoidma kurja meelevalda sattumast. Kes uurib Jumala sõna on nagu puu, mis on istutatud veeojade äärde – ta ei kuiva mitte iialgi.

Kolmandaks teadmiseks nimetab apostel seda, et Jumala Poeg on tulnud ja andnud meile mõistmise tunda ära temas Jumala Poeg Jeesus Kristus. Mis see mõistmine on? Eks ikka Püha Vaim! Vaimust saadud mõistmine pole selline, mida õpitakse koolipingis.

Jeesus avalikustas end Jh järgi juutidele ju Jumala Pojana, kuid nad ei uskunud teda. Lugesime ennist altarist, kuidas teda taheti väite pärast, et ta oli enne kui Aabraham, kividega surnuks visata. Miks juudid seda teha tahtsid? Sest neis ei olnud Jumala Püha Vaimu, kes oleks neile andnud arusaamise tõest. Vaimu ei saa õppida ega ka osta. Teda saab ainult paluda ja vastu võtta, juhul kui Jumal teda annab.

Apostel aga lisab siin viimase teadmise juures veel kaks olulist asja. Esiteks annab Püha Vaim Jumalast sündinud inimesele teadmise, et ta on Jeesuses Kristuses. Me võime seda nimetada ka Kristuse koguduses ehk kirikus olemiseks. Kristlasele on Vaim andnud teadmise, et on olemas vennad ja õed Kristuses, kes moodustavad elava organismi. Selle organismi liikmed on tema kodukohas, kuid samuti ka kõikjal maailmas, võõraste rahvaste hulgas, kus Püha Vaim oma tööd on teinud.

Ja teiseks annab Püha Vaim Jumalast sündinud inimesele teadmise selle kohta, et Jeesus Kristus on Jumal ja temas on igavene elu. See on ülim teadmine! Seda tunnistame ju oma usutunnistustes igal jumalateenistusel.

Niisiis on meie kristlane-olemises kindel teadmine, et oleme Jumalast sündinud. Sellel teadmisel on tahk, mida saame kontrollida ja tahk, mida me ei saa kontrollida. Ristimine on meie jaoks Jumalast sündimise alus, sest see on midagi sellist, mida me saame oma tahtest kas endale või oma lastele teha. Jumalast sünnitakse aga Pühast Vaimust ja selle annab Jumal meile oma armust.

Kallid sõbrad, koos Jumalaga ja Jumalas oleme me väärtuslikumad kui oma inimlikus piiratuses arvame! Ja teadmise sellest väärtusest annab meile Kolmainus Jumal – Isa, Poeg ja Püha Vaim.

Aamen.